

SÁMIRÁĐĐI
SAAMELAISNEUVOSTO
SAMERÁDET
COIO3 CAAMOB
SAAMI COUNCIL

Sámi allaskuvla
Sámi University of Applied Sciences

IWGIA

Indigenous Navigator in Sápmi: “Statistihkain livččii earenomáš mearkkašupmi álgoálbmogiid rivttiid kártemis”

Indigenous Navigator in Sápmi lea golmma sierra organisašuvnna ovttasbargoprošeakta. Sámiráđđi čađaha dán prošeavtta ovttas IWGIA:in ja Sámi Allaskuvllain. Dát ovttasbargu čađahuvvo ovdamearkkadihte dutkanbargguin ja prošeavtta stivrenjoavkku čoahkkimiiguin.

- *Mii leat dál dán prošeavtta olis kárteme sámiiid rivttiid dili Suomas, Ruotas ja Norggas. Mii álgaheimmet čakčat 2021 barggu Norgga ja Suoma álbmotlaš gažaldatskovi deavdimiin. Dál mii leat viimmat almmustahtán sihke Norgga ja Suoma álbmotlaš gažaldatskoviid, muitala Nikita Bulanin, gii lea IWGIA ráđdeadi.*

Indigenous Navigator -bargoneavvu geavahuvvo kártendihte álgoálbmogiid rivttiid dili iešguđet riikkain ja guovlluin (<https://indigenoustravel.org/>) ja deaddu lea erenomážit Ovtastuvvan Našuvnnaid álgoálbmogiid rivttiid julggaštusa doibmiibidjamis. Riikkaviidosas skovis deaddu lea riikka siskkáldas láhkaásaheamis. Das leat aktiibuot badjel 100 gažaldaga ja fáddán leat earret eará iešmearrideapmi, eananrievttit ja skuvlejupmi.

- *Sámiiid buohta lea dehálaš kártet erohusaid ja ovttalárganvuodaid, dehege álgoálbmotrivttiid dovddasteami dási, iešguđet riikkas daningo Sápmi, lea juhkkajuvvon njealji riikka Suoma, Ruota, Norgga ja Ruošša rájiin, muitala Sámiráđi olmmošriehteossodaga jurista Oula-Antti Labba.*

Indigenous Navigator -bargoneavvuin fáhtejuvvon diehtu sáhtá veahkehit sámiiid árvoštallat rivttiidis doibmiibidjama sihke báikkálaš ja riikkaviidosas dásis. Dainna sáhtá maid dovddiidahttit rivttiid doibmiibidjama váilevašvuodaid boahtteáiggis.

Prošeakta geahččala maid dovddiidahttit dan, ahte man birra diehtu vel váilo. Prošeavtta áigge lea dihtton, ahte lea váttis gávdnat luohtehahti ja heivvolaš statistihkalaš dieđuid sámiiin. Ovdamearkka dihte, Suoma statistihkkaguovddáš buvttada statistihkaid olbmuiin geat orrot Suomas. Statistihkat buvttaduvvojit riikavulošvuoda, giela ja šaddanriikka vuodul, muhto eai etnistehta vuodul. Maiddái Norgga álbmotlohkamat eai sisttisoala dieđuid etnistehtas.

- *Indigenous Navigator -bargoneavvu ja gažaldatskovit čájehit, ahte makkár statistihkaid mii sáhtit bargat sámiiin ja iežá álgoálbmogiin, jus stáhtaid lágat dagale vejolažžan buvttadit dákkár statistihkaid. Statistihkain livččii erenomáš mearkkašupmi, ovdamearkka dihte, kártet álgoálbmogiid ekonomálaš, sosiálalaš ja kultuvrralaš rivttiid. Danin mun sávannai, ahte dát diehtu mii lea dán rádjai kártejuvvon dain teorehtalaš statistihkalaš vejolašvuodain sáhttet veahkehit ovddidit statistihkaid čohkkenbarggu, muitala Labba.*

Sámiráđđi vástidii álbmotlaš gažaldatskovi deavdimis ja dutkanbarggus. Dasa lassin Sámiráđđi barggai ovttasbarggu ja ovdagohccima dán prošeavtta olis iešguđet Sámi institušuvnnaiguin ja servošiiguin.

Sámi allaskuvla lea dán prošeavtta oasseruhtadeaddji ja akademalaš ovttasbargoguoibmi. Sámi allaskuvla maiddái buvttadii sisdoalu gažaldatskoviide. Lea vuordimis, ahte prošeakta nanne Sámi allaskuvlla rolla álgoálbmotrivttiid oahppama guovddážin Sámis.

IWGIA vástida prošeavtta oppalaš koordineremis ja metodologalaš doarjagis. *IWGIA* maiddái vástida prošeavtta ovttahttimis viidát Indigenous Navigator -ollisvuhtii.

Prošeakta ollašuhttojuvvo ekonomálaš doarjagiin, man Davviriikkaid ministtarráđi davviriikalaš árktalaš ovttasbargoprográmma lea mieđihan.

Sihke Suoma ja Norgga álbmotlaš gažaldatskovit gávdnojit dáppe:

<https://indigenousnavigator.org/data-explorer/2?rc%5B%5D=region443&sf%5Bsum%5D=sum&sf%5Bsub%5D=sub&sf%5Bcom%5D=com&sf%5Btoq%5D=toq>

Lassedieđut:

Oula-Antti Labba
Sámiráđi olmmošriekteossodaga jurista
Tel: +358408339701
Sleđgaboasta: oula-antti.labba@saamicouncil.net